

PROGRAM STAŻU PODYPLOMOWEGO LEKARZA DENTYSTY

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz doskonalenie i utrwalenie praktycznych umiejętności z zakresu promocji zdrowia oraz zapobiegania, rozpoznawania i leczenia schorzeń wchodzących w zakres stomatologii, postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a także przyswojenie wiedzy z zakresu prawa medycznego, bioetyki, zdrowia publicznego, w tym profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych, orzecznictwa lekarskiego, a także komunikacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, jako przygotowanie lekarza dentysty do samodzielnego wykonywania zawodu.

**STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE STOMATOLOGII ZACHOWAWCZEJ
Z ENDODONCJĄ****I. Program stażu cząstkowego w zakresie stomatologii zachowawczej z endodoncją**

Czas trwania stażu: 10 tygodni.

Program stażu:

1. Poznanie zasad:

- 1) organizacji promocji zdrowia jamy ustnej wśród społeczności lokalnej (mieszkańców wsi, gminy, dzielnicy), na której terenie funkcjonuje praktyka lub poradnia;
- 2) organizacji i metod pracy indywidualnej praktyki lekarsko-dentystycznej lub poradni, w szczególności:
  - a) organizacji pracy gabinetu (ruch pacjentów, rejestracja, dokumentacja, sprawozdawczość, zasady wypisywania recept i skierowań na badanie diagnostyczne oraz na konsultacje specjalistyczne),
  - b) ergonomii pracy lekarza dentysty, pracy z asystentką na cztery ręce,
  - c) współdziałania z lekarzami i innymi pracownikami ochrony zdrowia,
  - d) metodologii zawierania kontraktów.

2. Rozpoznawanie, zapobieganie i leczenie:

- 1) próchnicy zębów;
- 2) zapaleń miazgi;
- 3) martwicy i zgorzeli miazgi oraz chorób tkanek okołowierzchołkowych zęba;
- 4) uszkodzeń tkanek zębów niepróchnicowego pochodzenia.

3. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) diagnozowania i oceny aktywności zmian próchnicowych w zębach stałych, zlokalizowanych na różnych powierzchniach, z uwzględnieniem użycia nowoczesnych metod detekcji;
- 2) planowania postępowania profilaktyczno-leczniczego próchnicy, z uwzględnieniem indywidualnych czynników ryzyka choroby;
- 3) postępowania diagnostycznego w przypadku bólu zębów o niejasnej lokalizacji;
- 4) nieinwazyjnego i inwazyjnego leczenia zmian próchnicowych z uwzględnieniem użycia metod oszczędzających twarde tkanki zęba i odpowiednich materiałów stomatologicznych;
- 5) postępowania profilaktycznego i leczenia ubytków niepróchnicowego pochodzenia zmineralizowanych tkanek zęba (nadżerki nietypowe, ubytki typu abrazyjnego, erozje);
- 6) postępowania diagnostycznego i leczniczego w przypadku chorób miazgi i tkanek okołowierzchołkowych (ekstirpacja miazgi w znieczuleniu, biomechaniczne opracowanie kanałów korzeniowych, wypełnienie kanałów korzeniowych ówiekami gutaperkowymi z użyciem różnych metod kondensacji, leczenie endodontyczne zębów z nieprawidłowościami anatomicznymi dotyczącymi liczby i przebiegu kanałów korzeniowych);
- 7) diagnostyki i postępowania leczniczego w przypadku pourazowych uszkodzeń zębów stałych;
- 8) stosowania diagnostyki radiologicznej wewnątrzustnej i zewnątrzustnej oraz innych metod obrazowania;
- 9) diagnozowania i usuwania przebarwień zębów;
- 10) prowadzenia instruktażu higieny jamy ustnej i motywacji chorego oraz oceny uzyskanych efektów;
- 11) stosowania profesjonalnych metod profilaktyki próchnicy i zapaleń dziąseł (profesjonalne usuwanie kamienia nazębnego, mechaniczne usuwanie płytki nazębnej, stosowanie lakierów i żeli fluorkowych, stosowanie lakierów chlorheksydynowych i uszczelniaczy bruzd);
- 12) planowania i oceny efektów edukacji prozdrowotnej w różnych grupach populacji.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE STOMATOLOGII DZIECIĘCEJ

II. Program stażu cząstkowego w zakresie stomatologii dziecięcej

Czas trwania stażu: 10 tygodni.

Program stażu:

1. Poznanie zasad:

- 1) adaptacji dziecka do zabiegów dentystycznych;
- 2) postępowania z dziećmi specjalnej troski.

2. Rozpoznawanie, zapobieganie i leczenie:

- 1) próchnicy w uzębieniu mlecznym;
- 2) próchnicy w uzębieniu stałym;
- 3) chorób miazgi zębów mlecznych oraz zębów stałych w różnych stadiach rozwoju zębów;
- 4) chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej w wieku rozwojowym.

3. Postępowanie w pourazowym uszkodzeniu zębów mlecznych, a także zębów stałych z niezakończonym oraz zakończonym rozwojem korzenia (diagnostyka kliniczna i radiologiczna, uwarunkowania procedur leczniczych, badania kontrolne z oceną rozwoju korzenia).

4. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) oceny wieku zębowego;
- 2) diagnozowania zaburzeń oraz wad rozwojowych w uzębieniu mlecznym i stałym;
- 3) diagnozowania próchnicy w zębach mlecznych i stałych wraz z oceną aktywności oraz indywidualnych czynników ryzyka choroby próchnicowej;
- 4) planowania i wykonywania profesjonalnych zabiegów profilaktycznych w zębach mlecznych i stałych;
- 5) leczenia próchnicy w zębach mlecznych i stałych wraz z oszczędzającymi metodami opracowania ubytków oraz zastosowaniem właściwych materiałów do wypełnień;
- 6) postępowania leczniczego w chorobach miazgi zębów mlecznych;
- 7) leczenia chorób miazgi w zębach stałych z niezakończonym oraz zakończonym rozwojem korzenia;
- 8) postępowania w pourazowych uszkodzeniach zębów stałych z niezakończonym oraz zakończonym rozwojem korzeni;
- 9) wykonywania zabiegów endodontycznych;
- 10) zastosowania oraz interpretacji badań radiologicznych zewnątrzustnych i wewnątrzustnych.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE CHIRURGII STOMATOLOGICZNEJ

III. Program stażu cząstkowego w zakresie chirurgii stomatologicznej

Czas trwania stażu: 8 tygodni.

Program stażu:

1. Opanowanie zasad:

- 1) znieczulenia miejscowego powierzchniowego, nasiękowego i przewodowego;
- 2) usuwania zębów u dzieci i dorosłych;
- 3) dłutowania i separacji korzeni zębów;
- 4) diagnostyki i postępowania w zapaleniu tkanek jamy ustnej, twarzy i szyi;
- 5) współczesnej antybiotykoterapii w leczeniu zapaleń tkanek jamy ustnej, twarzy i szyi;
- 6) profilaktyki onkologicznej, zasad rozpoznawania choroby nowotworowej i podstawowych metod diagnostycznych;
- 7) profilaktyki zakażeń wirusami hepatotropowymi i HIV w chirurgii stomatologicznej;
- 8) pierwszej pomocy w pourazowych obrażeniach zębów i czaszki twarzowej.

2. Rozpoznawanie, różnicowanie i zasady leczenia:

- 1) torbieli;
- 2) chorób stawu skroniowo-żuchwowego;
- 3) wczesnych i późnych powikłań po usunięciu zębów;
- 4) nerwobóli.

3. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) zastosowania badań radiologicznych i ultrasonograficznych w chirurgii stomatologicznej;
- 2) znieczulenia nasiękowego i przewodowego zewnątrzustnego i wewnątrzustnego w zakresie części twarzowej czaszki;
- 3) wykonania ekstrakcji zębów jednokorzeniowych i wielokorzeniowych;
- 4) wykonania zabiegu chirurgicznego zaopatrzenia zębodołu po ekstrakcji zębów;
- 5) wykonania odbarczenia przez nacięcie ropni zębopochodnych wewnątrzustnych.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE PROTETYKI STOMATOLOGICZNEJ

IV. Program stażu cząstkowego w zakresie protetyki stomatologicznej

Czas trwania stażu: 8 tygodni.

Program stażu:

1. Poznanie zasad:

- 1) diagnostyki i planowania leczenia protetycznego w prostych przypadkach klinicznych;
- 2) współpracy lekarza z pracownią techniczną;

- 3) leczenia prostych przypadków klinicznych z zastosowaniem protez stałych (wkładów koronowych i koronowo-korzeniowych i lanych koron protetycznych) oraz protez ruchomych, częściowych i całkowitych;
- 4) wykonania uzupełnień tymczasowych;
- 5) naprawy uszkodzonych uzupełnień protetycznych.

2. Opanowanie umiejętności i czynności klinicznych niezbędnych podczas zastosowania klinicznego wkładów koronowych i koronowo-korzeniowych, koron lanych oraz protez częściowych i całkowitych, jak również naprawy wyżej wymienionych protez.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE PERIODONTOLOGII I CHOROÓB BŁONY ŚLUZOWEJ

V. Program stażu cząstkowego w zakresie periodontologii i chorób błony śluzowej

Czas trwania stażu: 4 tygodnie.

Program stażu:

1. Poznanie:

- 1) zasad diagnozowania, zapobiegania i leczenia zapaleń przyzębia;
- 2) sposobów kontroli miejscowych czynników przyczynowych chorób przyzębia;
- 3) zasad oceny wyników leczenia podstawowego w chorobach przyzębia;
- 4) podstawowej tematyki dotyczącej stanów przedrakowych, nowotworów jamy ustnej oraz zmian związanych z zakażeniem wirusem Sars-CoV-2.

2. Postępowanie diagnostyczne i lecznicze w chorobach błony śluzowej jamy ustnej o etiologii bakteryjnej, wirusowej, grzybiczej, kontaktowej i innej.

3. Opanowanie następujących umiejętności:

- 1) oceny stanu klinicznego i radiologicznego przyzębia (głębokość kieszonek, stopień rozchwiania zębów, zaawansowanie choroby w okolicy międzykorzeniowej zębów, krwawienie z kieszonki dziąsłowej, obecność płytki bakteryjnej, interpretacja obrazów radiologicznych przyzębia);
- 2) metod motywacji i instruktażu higieny u osób z zaawansowanym zapaleniem przyzębia;
- 3) wykonania skalingu naddziąsłowego i poddziąsłowego u osób z zapaleniem przyzębia o umiarkowanym zaawansowaniu;
- 4) korekty innych miejscowych czynników etiologicznych zapaleń dziąseł i przyzębia;
- 5) interpretacji wyników badań laboratoryjnych.

4. Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa pacjenta, w tym profilaktyki zakażeń HIV, diagnostyki i leczenia AIDS, diagnostyki i leczenia HCV – (5 godzin wykładów):

- 1) epidemiologia zakażeń HIV i AIDS;
- 2) podstawowe wiadomości o budowie wirusa HIV i wykrywaniu zakażeń;
- 3) wybrane zagadnienia HIV/AIDS w ujęciu nauk medycznych;
- 4) elementy poradnictwa i opieki medycznej nad kobietą zakażoną HIV lub chorą na AIDS;
- 5) poradnictwo przed testem i po teście;
- 6) strategia leczenia antyretrowirusowego zakażonych HIV i chorych na AIDS;
- 7) etyczne i prawne aspekty HIV i AIDS;
- 8) elementy komunikowania się w relacjach lekarz – pacjent zakażony HIV i chory na AIDS;
- 9) diagnostyka i leczenie HCV.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE ORTODONCJI

VI. Program stażu cząstkowego w zakresie ortodoncji

Czas trwania stażu: 4 tygodnie.

Program stażu:

1. Ocena wskazań do zapobiegania lub leczenia ortodontycznego, w tym: informacja dla pacjenta o wskazaniach do leczenia, stosowanych metodach, czasie rozpoczęcia leczenia, okresie trwania leczenia oraz o ograniczeniach.

2. Zasady współczesnego postępowania profilaktycznego.

3. Opanowanie następujących czynności i umiejętności:

- 1) postępowania diagnostycznego w nabytych wadach zgryzu:
  - a) badania klinicznego z oceną czynności narządów jamy ustnej,
  - b) określenia wskazań do zlecenia badań dodatkowych, w tym rentgenogramów;
- 2) wykonania modeli diagnostycznych, ustalenia wzorca zgryzu nawykowego, pośredniej oceny zgryzu na podstawie modeli;
- 3) analizy rentgenogramów: ortopantomograficznych i odległościowych bocznych głowy;
- 4) leczenia w okresie uzębienia mlecznego i mieszanego z użyciem standardowych aparatów lub protez ortodontycznych;
- 5) asystowania podczas leczenia wad zgryzu;
- 6) wykonania procedur niezbędnych do naprawy zdejmowanego aparatu ortodontycznego w przypadku uszkodzenia;
- 7) zdjęcia elementów stałego aparatu ortodontycznego w przypadku uszkodzenia.

SZKOLENIE Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ONKOLOGICZNEJ

VII. Program szkolenia w zakresie profilaktyki onkologicznej

Czas trwania szkolenia: 7 godzin wykładów realizowanych w ciągu 1 dnia.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie wiedzy z zakresu profilaktyki onkologicznej w obrębie jamy ustnej, części twarzowej czaszki i okolic przyległych.

Program kursu:

1. Rakotwórcze czynniki ryzyka w jamie ustnej wewnątrzpochodne i zewnątrzpochodne.
2. Stany przednowotworowe błony śluzowej jamy ustnej.
3. Stan przednowotworowy a zmiana przednowotworowa.
4. Sposoby wykrywania zmian o charakterze przednowotworowym.
5. Zasady profilaktyki onkologicznej w stomatologii.
6. Samobadanie pacjenta.
7. Programy profilaktyki onkologicznej.

SZKOLENIE Z ZAKRESU LECZENIA BÓLU

VIII. Program szkolenia w zakresie leczenia bólu

Czas trwania szkolenia: 7 godzin wykładów realizowanych w ciągu 1 dnia. Cel szkolenia: pogłębienie i utrwalenie wiedzy teoretycznej z zakresu leczenia bólu w obrębie jamy ustnej, części twarzowej czaszki i okolic przyległych.

Program kursu:

1. Definicja i patomechanizm bólu przewlekłego.
2. Klasyfikacja bólu.
3. Ocena kliniczna chorego z bólem.
4. Ocena nasilenia bólu (ilościowa) – skale bólowe.
5. Charakterystyka bólu (ocena jakościowa) – kwestionariusze i inne narzędzia oceny jakościowej.
6. Ocena skuteczności leczenia bólu przewlekłego.
7. Ocena kliniczna chorego z bólem przewlekłym.
8. Farmakoterapia bólu.
9. Niefarmakologiczne metody kontroli bólu.
10. Skutki niewłaściwej kontroli bólu.

SZKOLENIE Z ZAKRESU ORZECZNICTWA LEKARSKIEGO

IX. Program szkolenia w zakresie orzecznictwa lekarskiego

Czas trwania szkolenia: 20 godzin realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: przyswojenie wiedzy o rodzaju świadczeń z ubezpieczeń społecznych, warunkach nabywania prawa do nich oraz zasadach i trybie ich przyznawania.

Program szkolenia:

1. Rodzaje świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz warunki nabywania do nich uprawnień.

2. Zasady i tryb przyznawania oraz ustalania wysokości i wypłaty świadczeń.

3. Zasady i tryb orzekania o:

- 1) czasowej niezdolności do pracy;
- 2) potrzebie rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej;
- 3) okolicznościach uzasadniających przyznanie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego;
- 4) celowości przekwalifikowania zawodowego;
- 5) niezdolności do pracy zarobkowej;
- 6) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 7) procentowym uszczerbku na zdrowiu;
- 8) niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 9) niepełnosprawności.

4. Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej związanej z orzekaniem w sprawach, o których mowa w ust. 3.

SZKOLENIE Z ZAKRESU PRAWA MEDYCZNEGO I BIOETYKI

X. Program szkolenia w zakresie prawa medycznego i bioetyki

Xa. Program szkolenia w zakresie prawa medycznego

Czas trwania szkolenia: 20 godzin wykładów realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: poznanie i przyswojenie podstawowych przepisów prawa dotyczących wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry.

Program szkolenia:

1. Zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zasady wykonywania działalności leczniczej:

- 1) świadczenia zdrowotne;
- 2) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór;
- 3) dokumentacja medyczna;
- 4) nadzór specjalistyczny;
- 5) działalność lecznicza lekarza, lekarza dentystry – w formie wykonywania praktyki zawodowej.

3. Zasady wykonywania zawodu lekarza dentystry:

- 1) definicja zawodu lekarza dentystry;
- 2) prawo wykonywania zawodu;
- 3) uprawnienia zawodowe lekarza dentystry;
- 4) kwalifikacje zawodowe;
- 5) ustawiczne doskonalenie zawodowe;
- 6) eksperyment medyczny;
- 7) dokumentacja medyczna;
- 8) lekarz a prawa pacjenta;
- 9) stwierdzenie zgonu i ustalenie przyczyn zgonu.

4. Zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, w szczególności:

- 1) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego;
- 2) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego;
- 3) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

5. Zasady działania samorządów reprezentujących zawody zaufania publicznego w ochronie zdrowia, w tym w szczególności:

- 1) zadania izb lekarskich;
- 2) prawa i obowiązki członków samorządu lekarskiego;
- 3) organizacja i działanie organów izb lekarskich i zjazdów lekarzy;
- 4) odpowiedzialność zawodowa lekarzy dentystrów – postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, postępowanie przed sądem lekarskim;
- 5) inne samorzady zawodowe funkcjonujące w ochronie zdrowia – farmaceutów, pielęgniarek i położnych, diagnostów laboratoryjnych, ich zadania i struktura.

6. Inne uregulowania prawne dotyczące postępowania lekarza dentysty, w szczególności dotyczące:

- 1) przeszczepiania narządów i tkanek;
- 2) zabiegów estetycznych;
- 3) chorób psychicznych;
- 4) niektórych chorób zakaźnych.

7. Zasady wypisywania recept na leki i wyroby medyczne oraz zleceń na przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne.

8. Odpowiedzialność prawna lekarza dentysty – karna, cywilna i zawodowa:

- 1) pojęcie wykroczenia zawodowego, naruszenia dóbr osobistych, szkody, winy, odszkodowania i zadośćuczynienia;
- 2) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lekarza dentysty, grupowej praktyki lekarskiej, innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Xb. Program szkolenia w zakresie bioetyki

Czas trwania szkolenia: 14 godzin wykładów realizowanych w ciągu 2 dni.

Cel szkolenia: kształtowanie postaw lekarzy w oparciu o system norm etycznych zawartych w przysiędze i przykazaniu Hipokratesa, w „Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka”, „Deklaracji helsińskiej” i „Deklaracji tokijskiej”, „Deklaracji genewskiej”, polskim „Kodeksie etyki lekarskiej” (KEL) oraz w „Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny”.

Program szkolenia:

1. Przysięga i przykazanie Hipokratesa, „Powszechna Deklaracja Praw Człowieka”, „Deklaracja helsińska” i „Deklaracja tokijska”, polskie kodeksy etyki lekarskiej – przedwojenny „Kodeks izb lekarskich”, Zbiór zasad etyczno-deontologicznych polskiego lekarza, KEL.

2. „Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny”.

3. Etyczne aspekty eksperymentów medycznych – eksperyment leczniczy i badawczy, etyczne zasady prowadzenia eksperymentu medycznego. Etyczne aspekty pobierania tkanek i narządów do transplantacji.

4. Etyczne aspekty relacji lekarz dentysta – pacjent – autonomia i godność pacjenta, informacja i zgoda pacjenta, tajemnica lekarska, lojalność wobec pacjenta, prawo lekarza do odmowy leczenia.

5. Problemy etyczne dotyczące racjonowania metod leczenia i alokacji środków finansowych. Równość w dostępie do świadczeń zdrowotnych.

6. Etyczne aspekty walki z bólem.

7. Etyczna problematyka związana z reanimacją i uporczywą terapią – wartość i jakość życia ludzkiego. Wskazania do reanimacji w świetle KEL, kryteria śmierci, pojęcie stanu terminalnego. Problem moralnego prawa odstąpienia od reanimacji i uporczywej terapii.

8. Etyczne aspekty problemu umierania. Problem godności umierania. Problem eutanazji w świetle medycyny hipokratejskiej.

9. Cnoty i ideały w życiu zawodowym lekarza dentysty. Pojęcie godności zawodu lekarza dentysty. Wzorce postaw godnych naśladowania. Wybrane dane z historii medycyny w zakresie pojęć bioetycznych. Kazusy w bioetyce.

SZKOLENIE Z ZAKRESU ZDROWIA PUBLICZNEGO I PROFILAKTYKI DOTYCZĄCEJ SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

XI. Program szkolenia w zakresie zdrowia publicznego i profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych

XIa. Program szkolenia w zakresie zdrowia publicznego

Czas trwania szkolenia: 14 godzin wykładów realizowanych w ciągu 2 dni.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności postępowania z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli, przez realizację zadań mających wymiar makrospołeczny, lokalny i indywidualny, przyczyniających się do promocji, ochrony i przywracania zdrowia ludności.

Program szkolenia:

1. Wprowadzenie do zagadnień zdrowia publicznego:
  - 1) ochrona zdrowia a zdrowie publiczne, geneza, przedmiot zdrowia publicznego jako dyscypliny naukowej i działalności praktycznej;
  - 2) wielosektorowość i multidyscyplinarność ochrony zdrowia, prozdrowotna polityka publiczna w państwach wysokorozwiniętych;
  - 3) aktualne problemy zdrowia publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej.

2. Organizacja i ekonomika zdrowia:

- 1) systemy ochrony zdrowia na świecie – podstawowe modele organizacji i finansowania, transformacje systemów – ich przyczyny, kierunki i cele zmian;
- 2) zasady organizacji i finansowania systemu opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) instytucje zdrowia publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej: Państwowa Inspekcja Sanitarna, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, zadania własne samorządu terytorialnego oraz administracji centralnej: organizacja, zadania, instrumenty działania;
- 4) wspólnotowe i międzynarodowe regulacje prawne ochrony zdrowia;
- 5) podstawowe pojęcia ekonomii zdrowia: popyt i podaż świadczeń zdrowotnych, odmienności rynku świadczeń zdrowotnych od innych towarów i usług, asymetria informacji i pełnomocnictwo, koncepcje potrzeby zdrowotnej, równość i sprawiedliwość społeczna oraz efektywność jako kryterium optymalnej alokacji zasobów, koszty bezpośrednie i pośrednie choroby, koszty terapii i następstw choroby;
- 6) ocena technologii medycznych jako narzędzie podejmowania decyzji alokacji publicznych środków na opiekę zdrowotną;
- 7) zasady funkcjonowania systemu refundacji leków w Rzeczypospolitej Polskiej, cele i narzędzia polityki lekowej państwa a regulacje wspólnotowe;
- 8) wskaźniki stanu zdrowia i funkcjonowania opieki zdrowotnej w krajach OECD.

3. Zdrowie ludności i jego ocena:

- 1) pojęcie zdrowia i choroby – przegląd wybranych koncepcji teoretycznych;
- 2) społeczne i ekonomiczne determinanty zdrowia;
- 3) podstawowe pojęcia epidemiologii, mierniki rozpowszechnienia zjawisk zdrowotnych w populacji;
- 4) epidemiologia jako narzędzie zdrowia publicznego: źródła informacji o sytuacji zdrowotnej oraz określanie potrzeb zdrowotnych ludności;
- 5) sytuacja zdrowotna w Rzeczypospolitej Polskiej na tle Europy i świata;
- 6) procesy demograficzne a planowanie celów systemu ochrony zdrowia;
- 7) epidemiologia wybranych chorób zakaźnych: zakażenia wewnątrzszpitalne w Rzeczypospolitej Polskiej i w Europie.

4. Promocja i profilaktyka zdrowotna:

- 1) podstawowe definicje: profilaktyka, promocja zdrowia, edukacja zdrowotna;

- 2) geneza, kierunki działania i strategie promocji zdrowia;
- 3) rola edukacji pacjenta w systemie opieki zdrowotnej;
- 4) zasady Evidence Based Public Health;
- 5) programy zdrowotne jako narzędzie profilaktyki i promocji zdrowia (w szczególności: Narodowy Program Zdrowia, Narodowa Strategia Onkologiczna, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, przegląd programów samorządowych).

5. Wybrane dylematy etyczne zdrowia publicznego: równość dostępu do świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wysoka jakość świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wszechstronność a równość w dostępie do świadczeń, pluralizm światopoglądowy a działania władz publicznych w obszarze zdrowia publicznego, wyrównywanie nierówności zdrowotnych, refundacja kosztów leczenia i leków, finansowanie procedur o wysokiej kosztochłonności, finansowanie leczenia chorób rzadkich.

6. Rola lekarza dentystry w zdrowiu publicznym: lekarskie standardy etyczne i ich związek ze zdrowiem publicznym, lekarz dentysta w promocji i profilaktyce zdrowotnej, konflikty interesów pracowników ochrony zdrowia.

XIb. Program szkolenia w zakresie profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych

Czas trwania szkolenia: 7 godzin wykładów realizowanych w ciągu 1 dnia.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności postępowania z zakresu profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych.

Program szkolenia:

1. Ogólne zasady wykonywania szczepień.
2. Organizacja punktu szczepień.
3. Rodzaje szczepionek.
4. Transport i przechowywanie szczepionek.
5. Szczepienia obowiązkowe i zalecane.
6. Kalendarz szczepień.
7. Szczepienia podróżnych.
8. Bezwzględne i względne przeciwwskazania do szczepienia.
9. Niepożądane odczyny poszczepienne.
10. Rozmowa z pacjentami na temat szczepień.
11. Ruchy antyszczepionkowe.

**SZKOLENIE Z ZAKRESU KOMUNIKACJI Z PACJENTEM I ZESPOŁEM
TERAPEUTYCZNYM ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA WYPALENIU
ZAWODOWEMU**

XII. Program szkolenia w zakresie komunikacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym

Czas trwania szkolenia: 14 godzin wykładów realizowanych w ciągu 2 dni.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie technik komunikacji z pacjentem, którego rezultatem będzie polepszenie kontaktu z pacjentem i jego rodziną, zmniejszenie stresu przy komunikacji w trudnych sprawach, dobre radzenie sobie w trudnych sytuacjach zawodowych oraz zwiększenie satysfakcji z pracy.

Program szkolenia:

1. Komunikacja z pacjentem – przepisy prawne.
2. Bariery komunikacyjne i ich przełamywanie.
3. Zrozumiała komunikacja werbalna i niewerbalna oraz jej wpływ na postępy w leczeniu.
4. Komunikacja w trudnych sytuacjach związanych z przekazywaniem niepomysłnych informacji.
5. Rola i zadania zespołu terapeutycznego.
6. Utrzymanie komunikacji i dążenie do porozumienia w sytuacjach konfliktowych.
7. Źródła i przyczyny wypalenia zawodowego.
8. Zasady postępowania i radzenie sobie z wypaleniem zawodowym.
9. Profilaktyka wypalenia zawodowego.
10. Wpływ wypalenia zawodowego na pracownika.

KURS W DZIEDZINIE MEDYCyny RATUNKOWEJ

XIII. Program kursu w zakresie medycyny ratunkowej

Czas trwania kursu: 35 godzin wykładów realizowanych w ciągu 5 dni.

Cel kursu: pogłębienie wiedzy teoretycznej i przyswojenie praktycznych umiejętności postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego w zakresie niezbędnym dla lekarza dentysty.

Program kursu:

1. Wprowadzenie do medycyny ratunkowej, mechanizmy powstawania bólu oraz metody kontroli bólu przewlekłego:

- 1) założenia organizacyjne i zadania medycyny ratunkowej we współczesnych systemach ochrony zdrowia, w tym podstawy prawne działania medycyny ratunkowej w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) epidemiologia nagłych zagrożeń zdrowia i życia;
- 3) segregacja medyczna;
- 4) ocena funkcji życiowych pacjenta.

2. Zaawansowana resuscytacja krążeniowo-oddechowa:

- 1) epidemiologia, klinika i diagnostyka nagłego zatrzymania krążenia;
- 2) podstawy zaawansowanej resuscytacji oddechowej u dorosłych: ratunkowa drożność dróg oddechowych, techniki prowadzenia oddechu zastępczego;
- 3) podstawy zaawansowanej resuscytacji krążenia u dorosłych: techniki bezprzyrządowego wspomaganie krążenia;
- 4) ratunkowe dostępy donaczyniowe;
- 5) farmakoterapia nagłego zatrzymania krążenia;
- 6) epidemiologia i klinika nagłych zatrzymań krążenia u dzieci, odrębności anatomiczno-fizjologicznych wieku dziecięcego;
- 7) specyfika zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodków, niemowląt i dzieci: drożność dróg oddechowych, wentylacja zastępcza;
- 8) współczesne zalecenia i algorytmy prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej: zespół resuscytacyjny – jego zadania i monitorowanie skuteczności;
- 9) resuscytacja krążeniowo-oddechowa w sytuacjach szczególnych: wstrząs anafilaktyczny, wstrząs kardiogeny, wstrząs septyczny, resuscytacja ciężarnych, podtopienie, hipotermia, porażenie prądem lub piorunem, ostry zespół wieńcowy, udar mózgowy.

3. Zestaw przeciwwstrząsowy.